

โครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮง
(DSHPP)

ภาคผนวก ซี ของการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2556

รายงานผลการศึกษาด้านการประมงใน Hou Sahong, Hou Sadam และ
Hou Xang Pheuak

บทสรุปผู้บริหาร
(รายงานด้านการประมง พ.ศ. 2553)

จัดทำสำหรับ:

MEGAFIRST CORPORATION BERHAD

จัดทำโดย:

Dr. Oudom Phonekhampheng

ผู้แปล: ดร.เกศรินทร์ พนารังสรรค์

แปลเมื่อ: มิถุนายน 2557

ผู้กำกับโครงการดำเนินงานแปล: กรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คำสงวนสิทธิ์ (Disclaimer)

เอกสารฉบับนี้แปลจากเอกสารต้นฉบับภาษาอังกฤษที่ สปป.ลาว ผู้เป็นเจ้าของโครงการดอนสะโฮงจัดส่งให้สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่น้ำโขงเพื่อส่งต่อให้คณะกรรมการแม่น้ำโขงแห่งชาติไทยเพื่อให้ประเทศภาคีสมาชิกใช้ประกอบการให้ข้อมูล (Information Sharing) ด้านเทคนิคเกี่ยวกับโครงการ ให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อโครงการไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮง ในประเทศไทยได้ทราบและเปิดโอกาสให้แสดงข้อคิดเห็นต่อโครงการตามกระบวนการปรึกษาหารือล่วงหน้า ตามระเบียบปฏิบัติการใช้น้ำตามความตกลงแม่น้ำโขง ปี ค.ศ.1995 หนึ่งความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั้งหมดตามที่ปรากฏในเอกสารที่แปลเป็นความเห็นของเจ้าของโครงการคือ สปป.ลาว มิใช่เป็นความเห็นและข้อเสนอแนะใดๆ ทั้งสิ้นของผู้แปลและกรมทรัพยากรน้ำ และความถูกต้องใช้ได้ (Accuracy and Validity) ของข้อมูลเอกสารต้องอ้างอิงจากเอกสารต้นฉบับภาษาอังกฤษเท่านั้น

โครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮง
(DSHPP)

การศึกษาด้านการประมงใน Hou Sahong, Hou Sadam และ
Hou Xangpheuk

ฉบับสุดท้าย

Dr. Oudom Phonekhampheng
มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

บทสรุปผู้บริหาร

การศึกษานี้ได้รับมอบหมายจากบริษัท Mega First Corporation Berhad (MFCB) ผู้พัฒนาโครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮง (DSHPP) วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้คือ เพื่อตอบสนองข้อเรียกร้องของรัฐบาล สปป.ลาว (GOL) ที่ต้องการข้อมูลที่ละเอียดยิ่งขึ้นเกี่ยวกับผลกระทบของโครงการที่น้ำจะเกิดขึ้นต่อการประมงในแม่น้ำโขง และการดำเนินการที่โครงการจะทำเพื่อบรรเทาผลกระทบเหล่านั้น โครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮงได้มอบหมายให้มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว คณะเกษตรศาสตร์ และนาย Garry Thorncraft ที่ปรึกษาเรื่องบันไดปลา ทำการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นเหล่านี้ โครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮงยังใช้บริการของบริษัท AECOM NZ จำกัด ซึ่งเป็นที่ปรึกษาด้านวิศวกรรมโรงไฟฟ้าพลังน้ำของโครงการ เพื่อให้ข้อมูลเฉพาะด้านเกี่ยวกับคุณลักษณะของการปฏิบัติงานของกังหันในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบันไดปลา และเพื่อช่วยพัฒนาแนวทางที่เหมาะสมในการอำนวยความสะดวกสำหรับการอพยพของปลาในบริเวณปลายน้ำจากมุมมองด้านวิศวกรรม บริษัท AECOM ยังใช้บริการของนาย Kozmo Ken Bates ผู้เชี่ยวชาญอิสระด้านวิศวกรรมเกี่ยวกับบันไดปลา เพื่อรับคำแนะนำเฉพาะด้านเกี่ยวกับอุปกรณ์บันไดปลาอีกด้วย รายงานฉบับนี้อยู่บนพื้นฐานของผลงานที่ได้จัดทำโดยทีมมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวในพื้นที่โครงการเป็นระยะเวลา 12 เดือนจนถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2553

โครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮงตั้งอยู่บนลำน้ำสายหลักสายหนึ่ง (Hou Sahong) ที่ไหลผ่านแนวรอยเลื่อนเปลือกโลกสำคัญ ลำน้ำนี้ได้รับการระบุว่าเป็ลลำน้ำสายที่สำคัญที่สุดสำหรับการอพยพของปลาเนื่องจากเป็นช่องทางอพยพหลักในช่วงฤดูแล้งระหว่างพื้นที่ตอนล่างและตอนกลางของกลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่าง โดยอาจมีความสำคัญน้อยลงในฤดูฝน เนื่องจากโครงการจะกีดขวางการอพยพขึ้นเหนือน้ำทั้งหมดในลำน้ำ Hou Sahong และโดยที่เทคโนโลยีบันไดปลาในปัจจุบันยังไม่อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ว่าสามารถทำให้เกิดทางผ่านของปลา ณ ที่ตั้งของเขื่อน จึงมีข้อเสนอว่าโครงการจะดัดแปลงลำน้ำที่มีอยู่ 2 สายที่อยู่สองข้างของ Hou Sahong ให้เป็นช่องทางผ่านทางเลือก ลำน้ำ Xang Pheuk ซึ่งอยู่ประชิดกับลำน้ำ Hou Sahong มีขนาดใกล้เคียงกัน และมีการเสนอให้ดัดแปลงท้องน้ำและขอบฝั่งของลำน้ำนี้ตามลักษณะทางกายภาพในปัจจุบันของลำน้ำ Hou Sahong เพื่อให้เกิดช่องทางผ่านโดยอิสระ นอกจากนี้ ลำน้ำ Hou Sadam จะถูกดัดแปลงโดยเพิ่มปริมาณการไหลของน้ำเพื่อปรับปรุงสภาพที่จะเป็นบันไดปลาตลอดทั้งปี เนื่องจากลำน้ำดังกล่าวมีปริมาณการไหลต่ำมากและกระปริประปรอยในช่วงฤดูแล้ง

อย่างไรก็ดี ผลการศึกษาที่ผ่านมาเกี่ยวกับผลผลิตและการบริหารจัดการการประมงในบริเวณแนวรอยเลื่อนของเปลือกโลกสำคัญได้แสดงให้เห็นว่าสถานการณ์ยังไม่คงที่ แม้จะไม่มีโครงการพัฒนาเขื่อนในลำน้ำสายประธาน เนื่องจากทรัพยากรประมงอยู่ภายใต้แรงกดดันที่เพิ่มขึ้น (Allen และคณะ 2548) ทั้งนี้ มีการรายงานข่าวในสื่อมวลชนในลาวอยู่บ่อยครั้งว่า ชาวประมงท้องถิ่นได้รายงานว่าการทำให้อัตราการตายของปลาที่เกี่ยวข้องกับการอพยพไปยังปลายน้ำผ่านโครงสร้างของโครงการให้ทรงตัว (การตายโดยบังเอิญกีดกันและการกระแทกฝ่ากัน ฯลฯ) โดยลดแรงกดดันในการจับปลาจากชุมชนท้องถิ่นผ่านโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพทางเลือกและแนวปฏิบัติด้านการบริหารจัดการการประมงอย่างยั่งยืน

แผนการตรวจสอบและปฏิบัติการด้านการประมงในโครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำดอนสะโฮง (FishMAP) ที่ถูกเสนอขึ้น ณ ที่นี้เพื่อสำรวจอยู่ในการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม มุ่งหวังที่จะแก้ไขผลกระทบผ่านการบรรเทาผลกระทบโดยตรงและโดยการพัฒนาระบบ

การบริหารจัดการการประมงที่ดีขึ้น โดยมีการแนะนำระบบการประกอบอาชีพทางเลือกที่ไม่พึ่งพาการประมง เพื่อลดแรงกดดันต่อการประมงในลำน้ำทางเลือกที่ปรับปรุงขึ้นและในหมู่บ้านที่อยู่ใกล้เคียง